

ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ & ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΩΝ
ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ & ΦΥΤΟΪΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Ταχ. Δ/ση: Καστοριάς 32Α, 71307 Ηράκλειο

Τηλ: 2810.282248, Fax: 2810.225616

Email: pkpfiraklio@minagric.gr

Τα δελτία αναρτώνται στην ιστοσελίδα του υπουργείου
www.minagric.gr και αποστέλλονται μέσω e-mail σε κάθε
ενδιαφερόμενο με αίτημα στο agrodeltiokriti@gmail.com

Εφαρμόζετε πιστά τις οδηγίες χρήσης των φαρμάκων.
Έτσι προστατεύετε εσείς, ο καταναλωτής και το περιβάλλον.

ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΧΘΡΩΝ - ΑΣΘΕΝΕΙΩΝ ΤΟΥ ΑΜΠΕΛΙΟΥ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ ΤΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥΣ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 2023-2024-2025

Πληροφορίες: Νίκος Ι. Μπαγκής – Αναστασία Α. Παπαδάκη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ

ΦΑΙΝΟΛΟΓΙΑ ΑΜΠΕΛΟΥ

ΕΧΘΡΟΙ

Ευδεμίδα

Τζιτζικάκια

ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ

Ωίδιο

Περωνόσπορος

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΕΣ ΕΧΘΡΟΙ - ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ

ΚΛΙΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η ανάλυση των ιστορικών δεδομένων της τελευταίας 17ετίας αναδεικνύει μια σαφή τάση **κλιματικής μεταβολής** στην περιοχή της Κρήτης, με κύρια χαρακτηριστικά την έντονη ξηρασία των τελευταίων ετών και τη σταδιακή αύξηση της μέσης θερμοκρασίας σε σχέση με τον μέσο όρο (Γραφήματα 1,2).

Βασικά Συμπεράσματα :

- Μείωση Βροχοπτώσεων:** Η μείωση των βροχοπτώσεων είναι γενικευμένη στο νησί, εντονότερη στα ανατολικά. Το υδρολογικό έτος **2023-2024** καταγράφεται από τα ξηρότερα της περιόδου. Ενδεικτικά, στη Σητεία σημειώθηκε συνολικό ύψος βροχής μόλις **157 mm**, ποσό που αντιστοιχεί στο **31%** του μακροχρόνιου μέσου όρου της περιόδου αναφοράς (**~503 mm**). Στην ίδια περιοχή, η τριετία 2022-2025 παρουσιάζει μέσο όρο βροχόπτωσης **381 mm**, σημαντικά χαμηλότερο από τον ιστορικό μέσο όρο, δημιουργώντας συνθήκες υδατικής καταπόνησης στις καλλιέργειες. Η μείωση των βροχοπτώσεων σε σχέση με τον μέσο όρο παρατηρείται κυρίως στους φθινοπωρινούς αλλά και στους εαρινούς μήνες.
- Αύξηση Θερμοκρασίας - Θερμική Καταπόνηση:** Το ημερολογιακό έτος **2024** ήταν το θερμότερο, με μέση ετήσια θερμοκρασία που ξεπερνά κατά 1.1 – 1,4°C τον μέσο όρο της περιόδου σε όλους τους σταθμούς αναφοράς. Παρατηρείται σταθερή αυξητική τάση στη μέση θερμοκρασία του νησιού τα τελευταία χρόνια, γεγονός που αυξάνει τις ανάγκες άρδευσης.
- Τρέχουσα Υδρολογική Περίοδος (Σεπ 2025 - Ιαν 2026):** Το ξεκίνημα της τρέχουσας περιόδου δείχνει σημάδια ανάκαμψης σε σχέση με τα τελευταία χρόνια, υπολείπεται όμως σε σχέση με τον ιστορικό μέσο όρο για την αντίστοιχη περίοδο, πιο έντονα στην ανατολική Κρήτη.
- Ξηρή περίοδος :** Το ημερολογιακό έτος **2024** ήταν το ξηρότερο της τριετίας με παρατεταμένη διάρκεια ξηρής περιόδου όπως φαίνεται και στα ομβροθερμικά διαγράμματα κατά Gaussen.

Πίνακας 1. Μέσες ετήσιες θερμοκρασίες ετών 2023-2024-2025 (με κόκκινο η υψηλότερη ανά περιοχή)

ΠΕΡΙΟΧΗ Υψόμετρο ΕΤΟΣ	ΣΗΤΕΙΑ 12μ	ΙΕΡΑΠΕΤΡΑ 6 μ	ΒΙΑΝΝΟΣ 587 μ	ΒΟΝΗ 322 μ	ΑΣΗΜΙ 263 μ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ69 μ	ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑ 611 μ	ΤΥΜΠΑΚΙ 22 μ
2023	19,4	20,4	18,1	16,9	17,8	18,7	16,5	18,7
2024	20,5	21	18,8	17,8	18,8	19,6	17,2	19,3
2025	19,7	20,5	18,1	16,9	17,9	19,1	16,7	18,6

Πίν. 2. Βροχομετρικά στοιχεία υδρολογικών ετών(ύψος βροχής σε χιλ. από 1η Σεπ. - 31 Αυγ.)

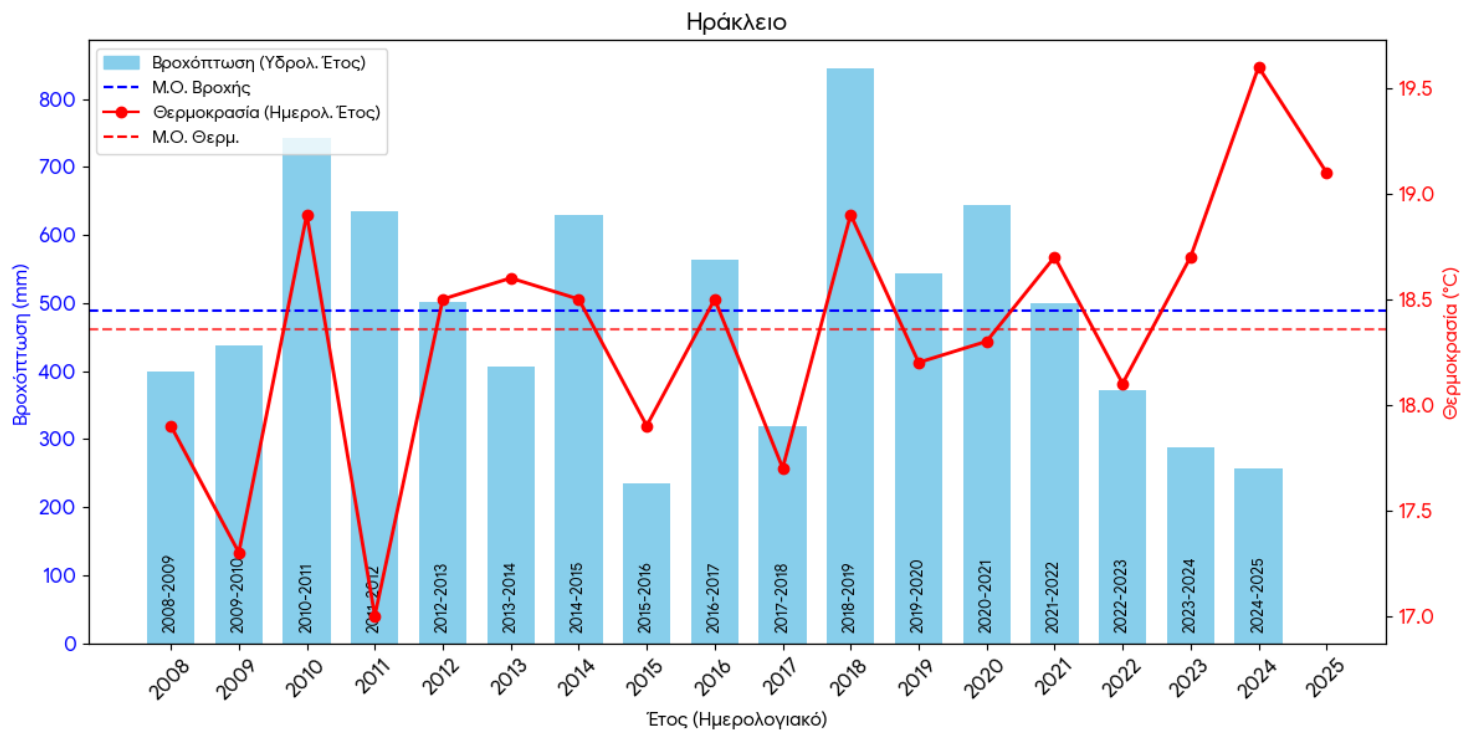
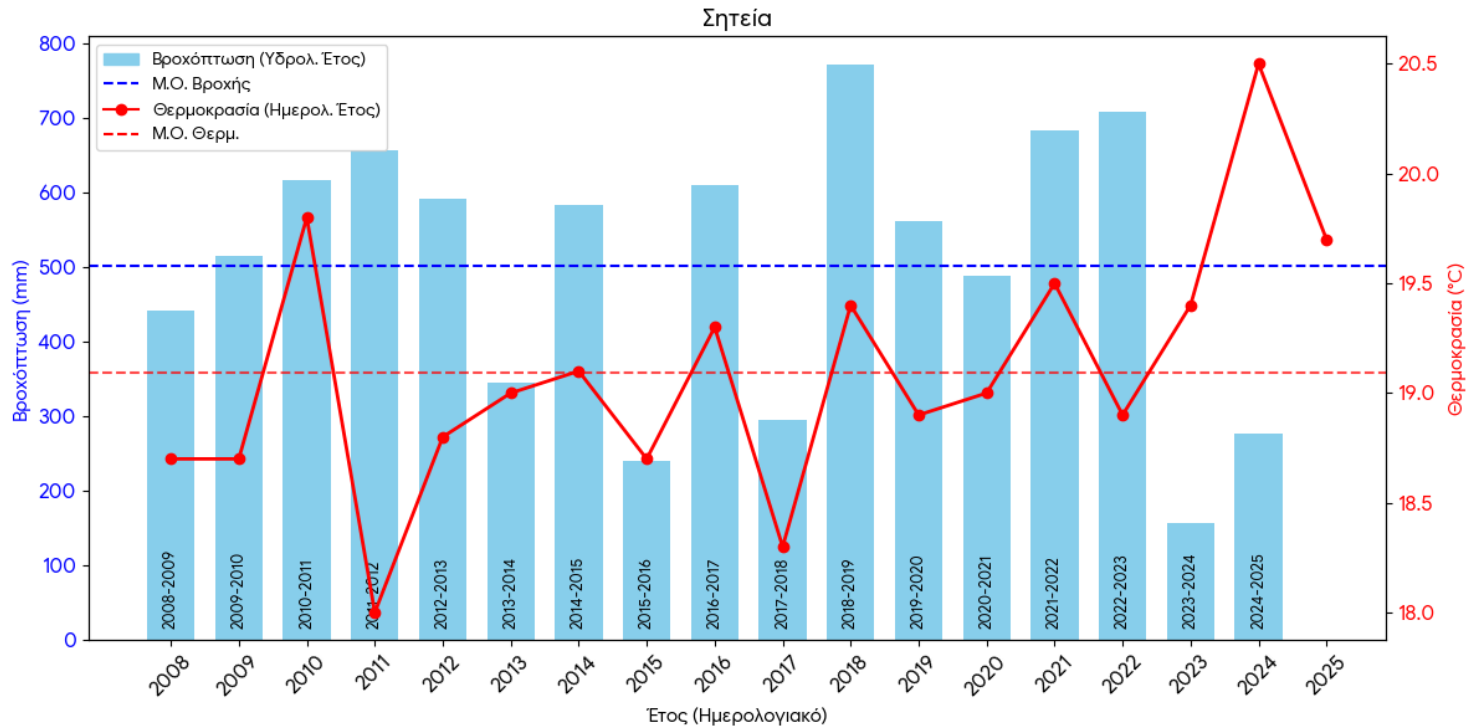
ΠΕΡΙΟΧΗ Υψόμετρο ΥΔΡΟΛΟΓΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΣΗΤΕΙΑ 12μ	ΙΕΡΑΠΕΤΡΑ 6 μ	ΒΙΑΝΝΟΣ 587 μ	ΒΟΝΗ 322 μ	ΑΣΗΜΙ 263 μ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ69 μ	ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑ 611 μ	ΤΥΜΠΑΚΙ 22 μ
1 Σεπ 2022-31 Αυγ 2023	708*	327	384	420	383	372	591	278
1 Σεπ 2023-31 Αυγ 2024	157	187	304	405	363	287	692	229
1 Σεπ 2024-31 Αυγ 2025	278	227	483	521	464	256	737	310
1 Σεπ 2025 - έως 13 Ιαν 2026	240	155	237	214	225	203	266	233

(Στοιχεία Αυτόματων Τηλεμετρικών Μετεωρολογικών Σταθμών Π.Κ.Π.Φ.Π. & Φ.Ε. Ηρακλείου)

*Στη Σητεία Λασιθίου στις 15 Οκτωβρίου 2022 σημειώθηκαν 238 χιλ μέσα σε πέντε ώρες που προκάλεσαν σοβαρά πλημμυρικά φαινόμενα.

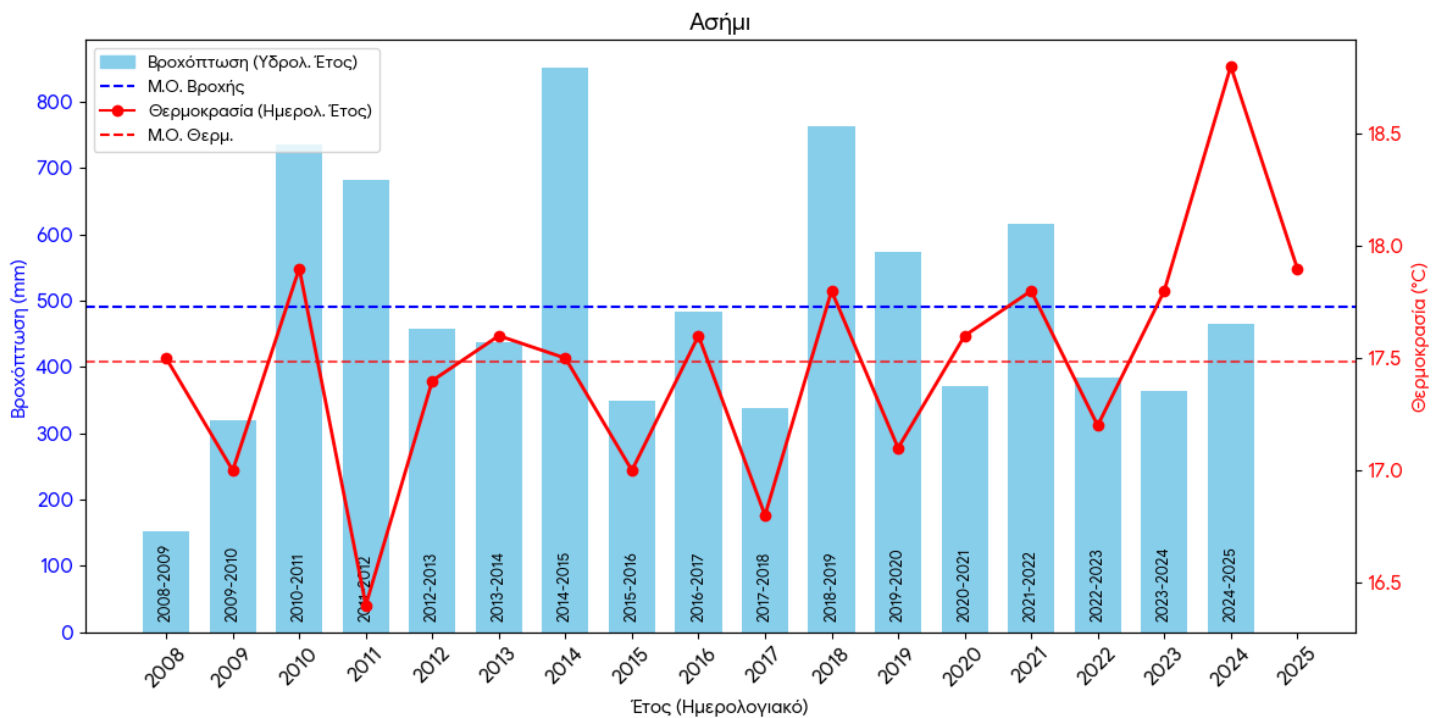
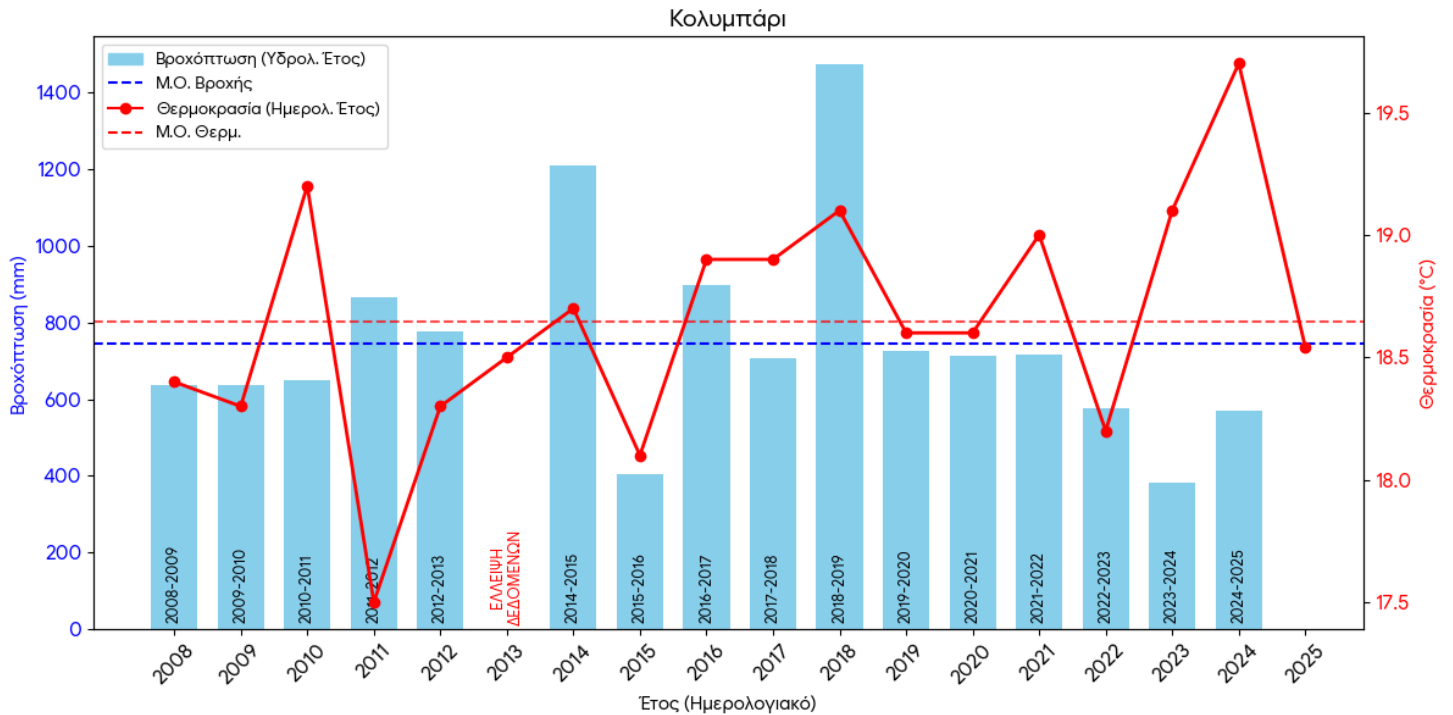
Γράφημα 1.

- Μέση ετήσια τιμή θερμοκρασίας αέρα στη Σητεία Λασιθίου και στο Ηράκλειο των ημερολογιακών ετών 2008 - 2025.
- Συνολική βροχόπτωση των υδρολογικών ετών της ίδιας περιόδου.
(Υδρολογικό έτος : 1η Σεπτεμβρίου ν έτους - 31η Αυγούστου ν+1 έτους)
- Σύγκριση με τον μέσο όρο της περιόδου 2008-2025.

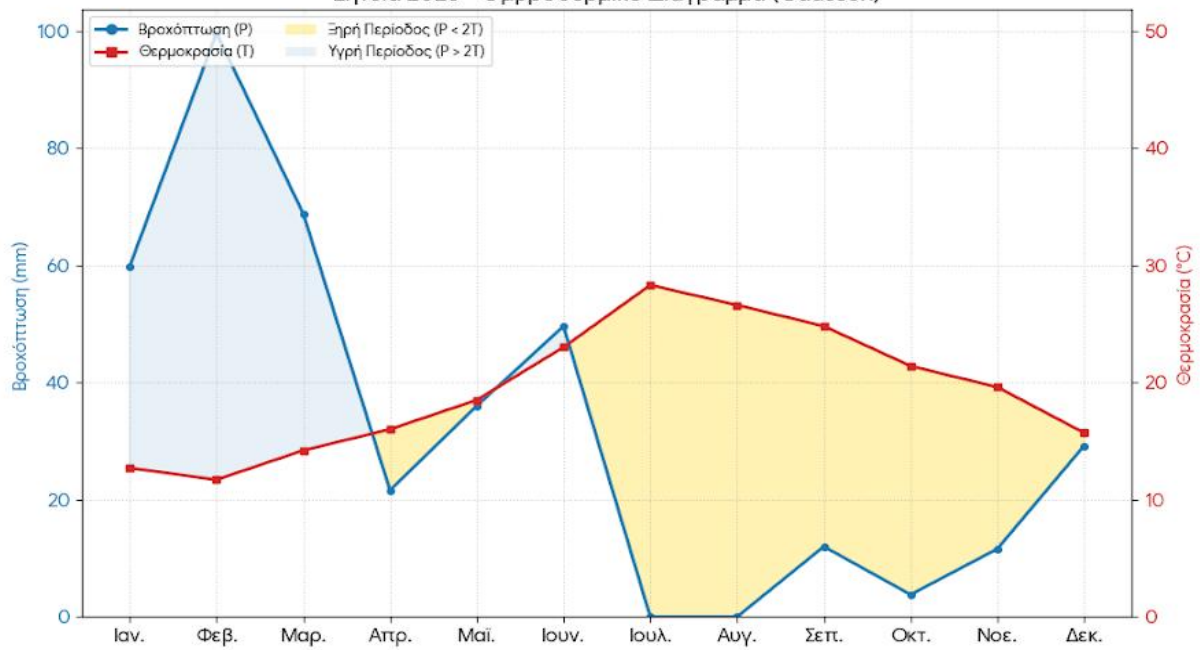

Γράφημα 2.

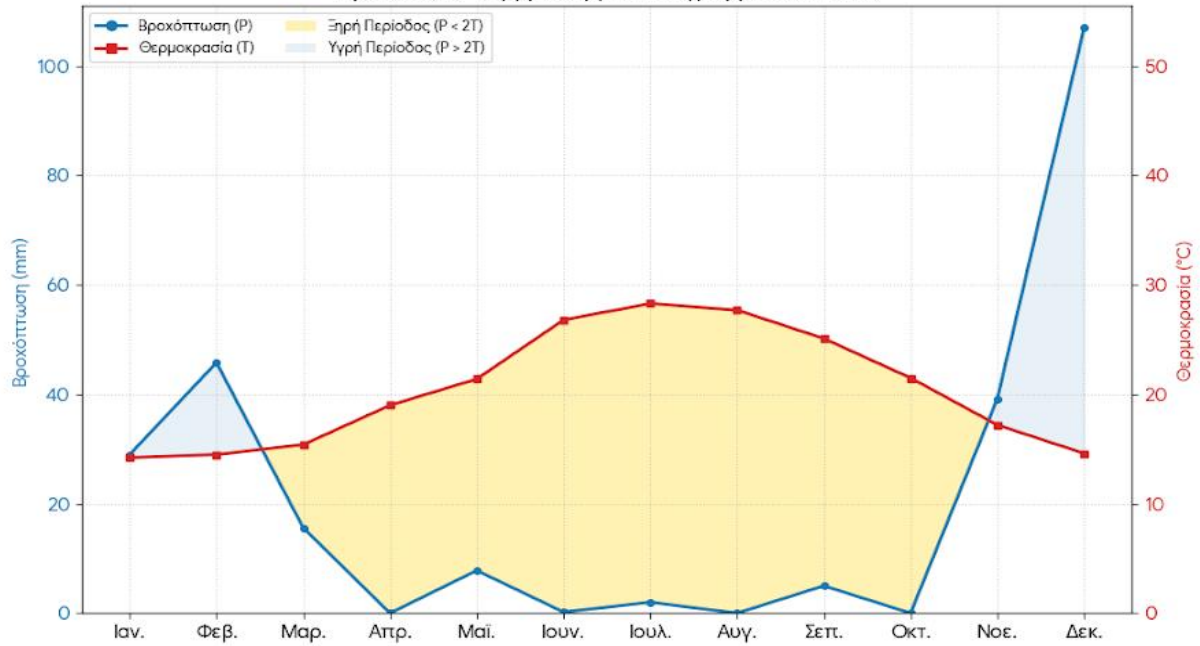
- Μέση ετήσια τιμή θερμοκρασίας αέρα στο Κολυμπάρι Χανίων και στο Ασήμι Ηρακλείου (νότια Κρήτη, περιοχή μέσα Μεσσαρά) των ημερολογιακών ετών 2008 - 2025.
- Συνολική βροχόπτωση των υδρολογικών ετών της ίδιας περιόδου. (Υδρολογικό έτος : 1η Σεπτεμβρίου n έτους - 31η Αυγούστου $n+1$ έτους)
- Σύγκριση με τον μέσο της περιόδου 2008-2025.

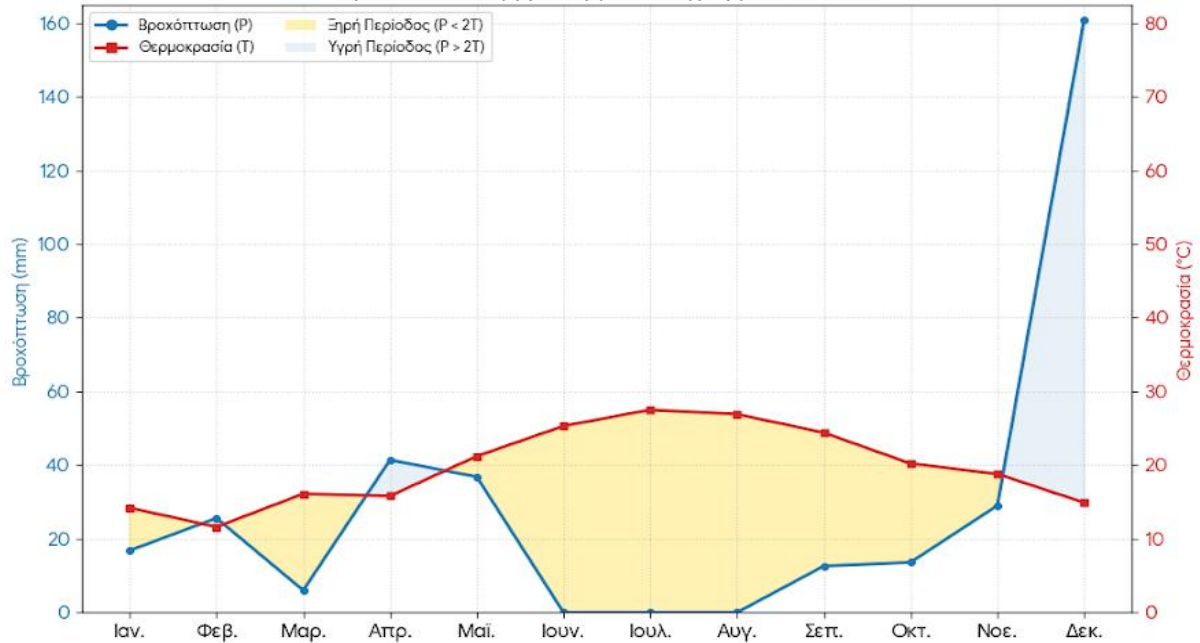
Σητεία 2023 - Ομβροθερμικό Διάγραμμα (Gaussen)

Σητεία 2024 - Ομβροθερμικό Διάγραμμα (Gaussen)

Σητεία 2025 - Ομβροθερμικό Διάγραμμα (Gaussen)

ΒΛΑΣΤΗΣΗ

Φαινολογία

Η σύγκριση των ετών 2023, 2024 και 2025 αναδεικνύει σαφείς διαφοροποιήσεις ως προς την πρωιμότητα των βασικών φαινολογικών σταδίων, με το 2024 να αποτελεί το πιο πρώιμο έτος.

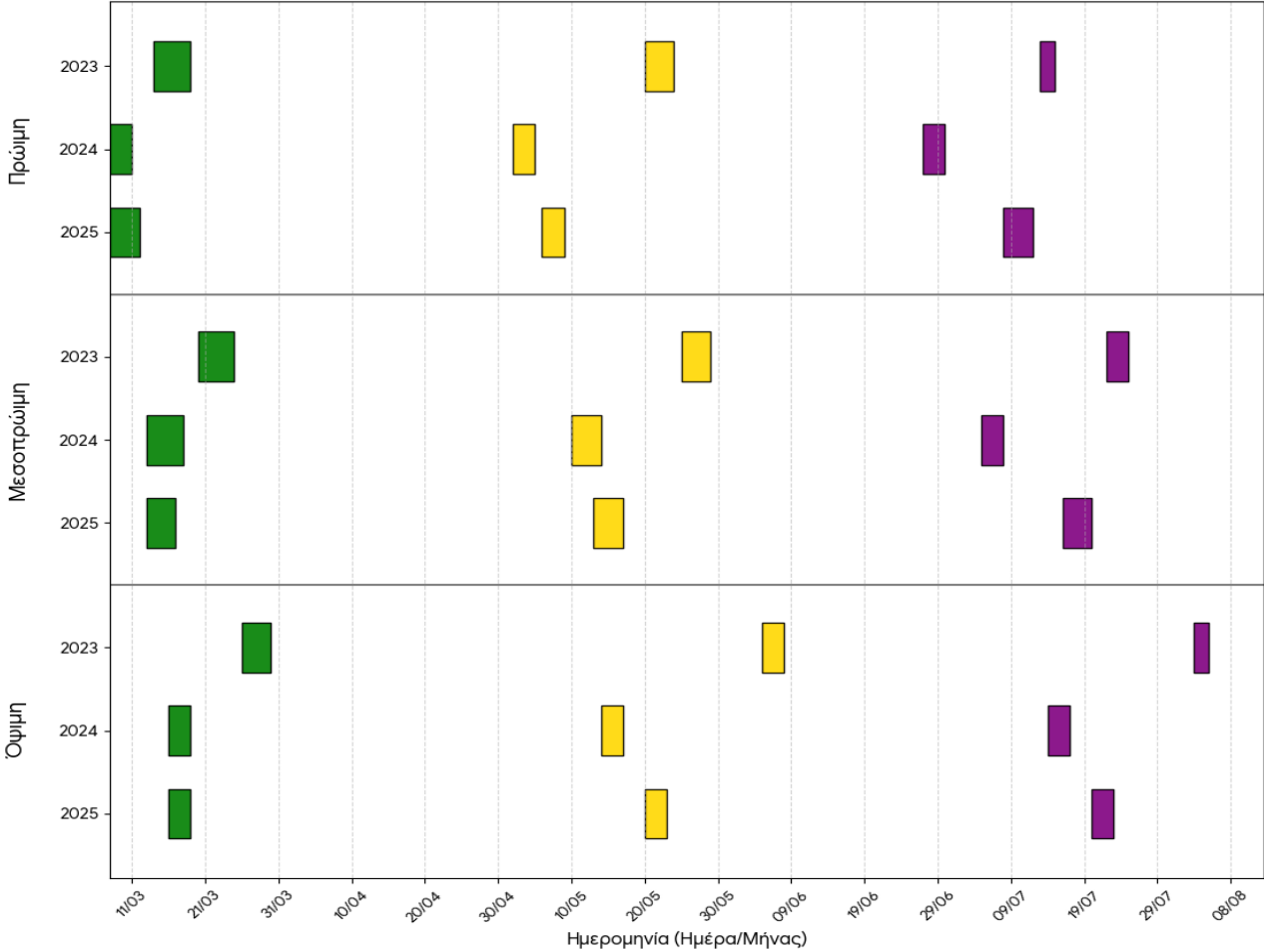
Η **έκπτυξη (C)** ξεκίνησε νωρίς τα έτη 2024 και 2025, τα οποία παρουσίασαν απόλυτο συγχρονισμό σε όλες τις ζώνες, υποδηλώνοντας ευνοϊκές καιρικές συνθήκες από το τέλος του χειμώνα. Αντίθετα, το 2023 εμφανίστηκε όψιμο, με καθυστέρηση περίπου μίας εβδομάδας.

Η **άνθηση (I)** επιβεβαιώνει την έντονη πρωιμότητα του 2024, το οποίο καταγράφεται ως έτος-ρεκόρ, με έναρξη στις αρχές Μαΐου. Το 2025 ακολούθησε με μικρή καθυστέρηση 4 ημερών, ενώ το 2023 ήταν ιδιαίτερα όψιμο, με διαφορά έως και 18 ημερών.

Στο στάδιο του **γυαλίσματος (M)**, η επίδραση των υψηλών θερμοκρασιών του 2024 είναι καθοριστική, οδηγώντας σε εξαιρετικά πρώιμη έναρξη. Το 2025 επανήλθε σε πιο φυσιολογικά επίπεδα για θερμό έτος, ενώ το 2023 παρέμεινε το πιο όψιμο.

Συνολικά, η φαινολογική εξέλιξη κατατάσσει το 2024 ως το πιο πρώιμο και ακραίο έτος, το 2025 ως πρώιμο αλλά πιο ισορροπημένο και το 2023 ως σαφώς όψιμο, με τις διαφορές να εντείνονται προοδευτικά από την έκπτυξη έως το γυάλισμα (Γράφημα 3).

Γράφημα 3.Ενδεικτικοί χρόνοι εμφάνισηςστην ποικιλία σουλτανίνα των βλαστικών σταδίων της έκπτυξης, της άνθησης και του γυαλίσματος στις τρεις ζώνες αναφοράς (πρώιμη, μεσοπρώιμη, όψιμη). Σύγκριση μεταξύ ετών και ζωνών πρωιμότητας.

Baggiolini	C	I	M
BBCH	09	65	81

ΕΧΘΡΟΙ

1. Ευδεμίδα

Η έναρξη των πτήσεων της ευδεμίδας διαφοροποιείται στην πρωιμότητα, με σαφή επίδραση των θερμοκρασιακών συνθηκών (Γράφημα 4).

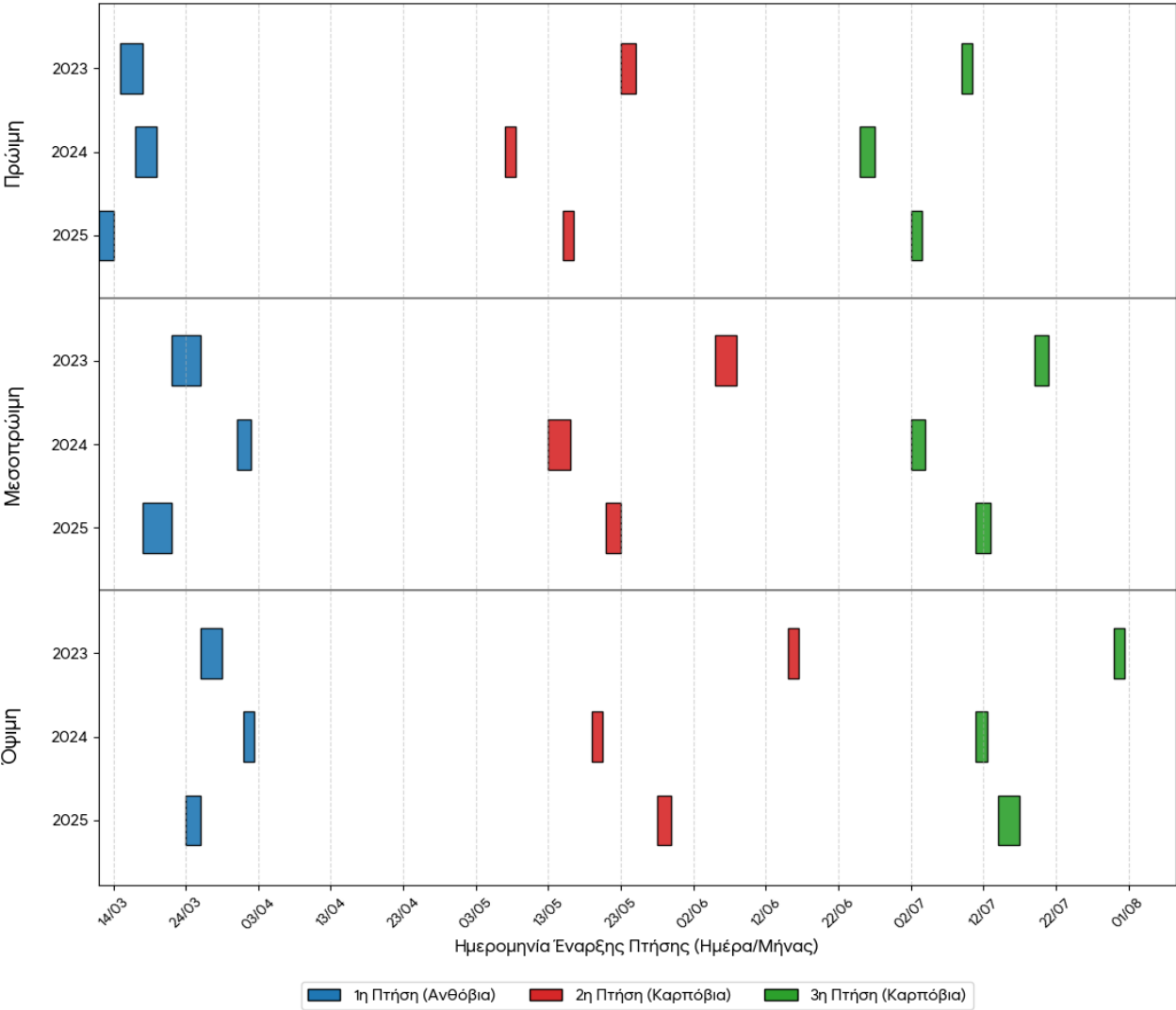
Η 1η πτήση (ανθόβια γενιά) εμφανίζει τη μεγαλύτερη πρωιμότητα το 2025, με έναρξη στις 12 Μαρτίου στην πρώιμη ζώνη. Το έτος αυτό προηγείται κατά 3–5 ημέρες του 2024 και κατά περίπου 10 ημέρες του όψιμου 2023, επιβεβαιώνοντας την ταχύτερη ενεργοποίηση του εντόμου με την έναρξη της άνοιξης.

Η 2η πτήση (καρπόβια γενιά) χαρακτηρίζεται από έντονη πρωιμότητα το 2024, με έναρξη στις 7 Μαΐου, αποτέλεσμα των ιδιαίτερα υψηλών θερμοκρασιών της άνοιξης. Αντίθετα, το 2023 καταγράφεται σημαντικά όψιμο, με την πτήση να ξεκινά στις 23 Μαΐου.

Η 3η πτήση παρουσιάζει σχετική σταθεροποίηση τα έτη 2024 και 2025, με έναρξη από τα τέλη Ιουνίου έως τις αρχές Ιουλίου. Το 2023 διαφοροποιείται έντονα, καθώς η πτήση ξεκίνησε στα μέσα Ιουλίου, επιβεβαιώνοντας τη συνολικά όψιμη πορεία του έτους.

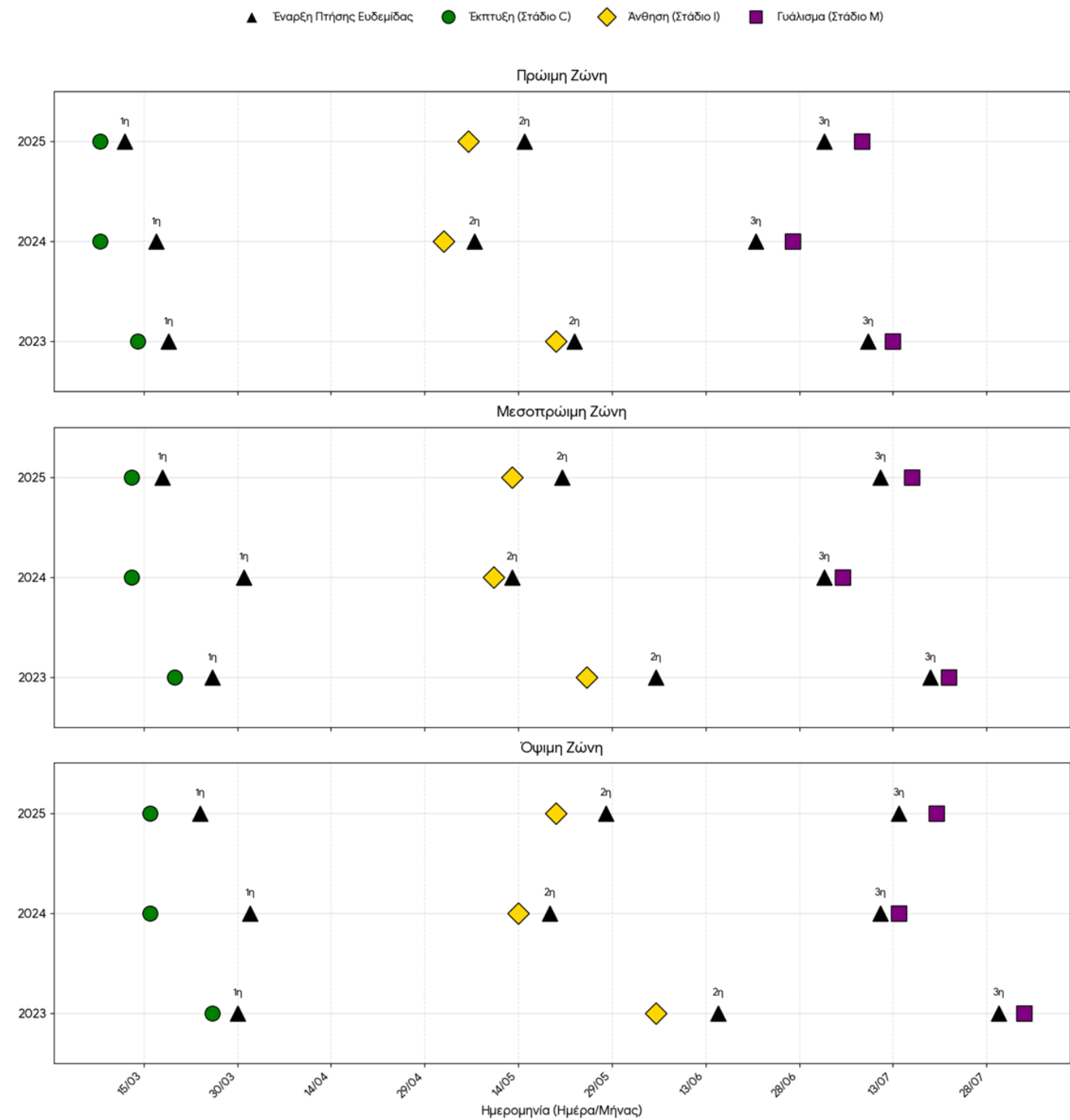
Συνολικά, το 2025 ξεχωρίζει για την πολύ πρώιμη έναρξη της πρώτης πτήσης, το 2024 για την εξαιρετική πρωιμότητα της δεύτερης, ενώ το 2023 κατατάσσεται ως το πιο όψιμο έτος. Στον κρητικό αμπελώνα, η πιο δυναμική πίεση προσβολών (συλλήψεις, πυκνότητα ωοτοκιών) εκδηλώνεται σταθερά στην 2^η πτήση ενώ από πλευράς έντασης της πίεσης, καμία χρονιά της τριετίας δεν συγκρίνεται με τις χρονιές ευδεμίδας (2015, 2017, 2019, 2022).

Γράφημα 4. Ενδεικτικοί χρόνοι έναρξης των πτήσεων της ευδεμίδας στις τρεις ζώνες αναφοράς (πρώιμη, μεσοπρώιμη, όψιμη). Σύγκριση μεταξύ ετών και ζωνών πρωιμότητας.

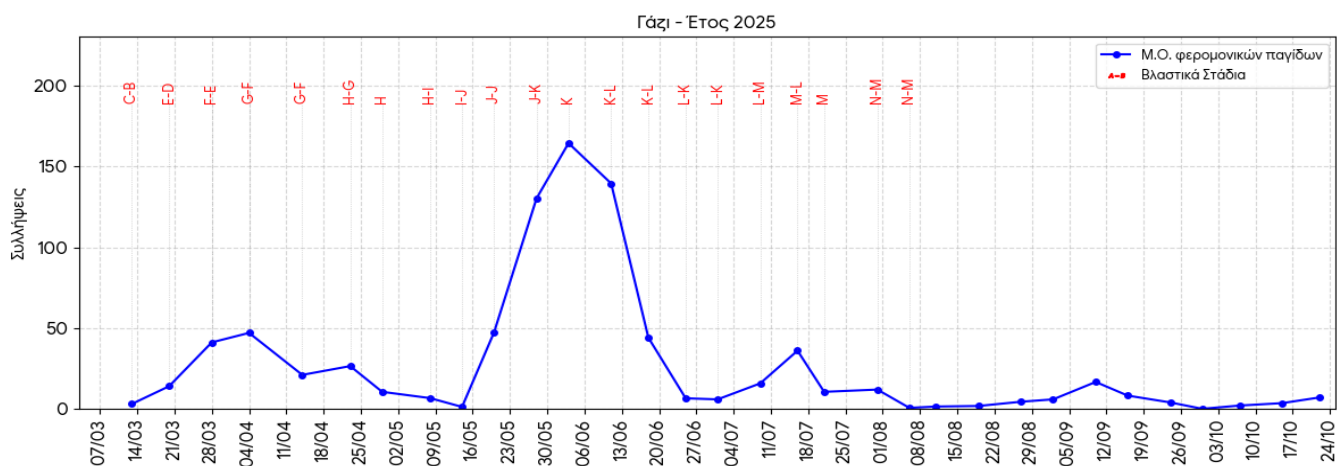
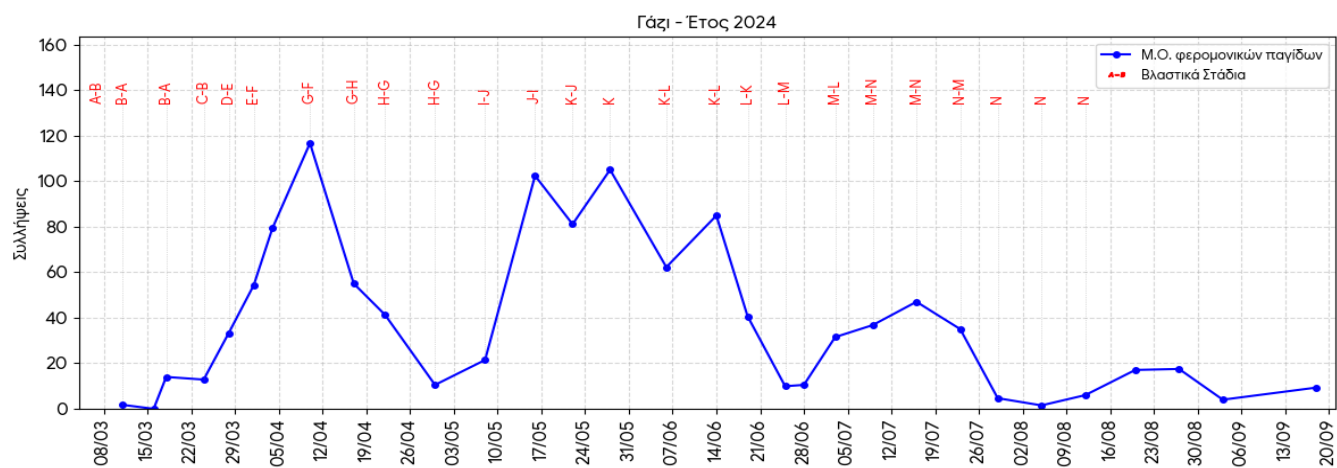
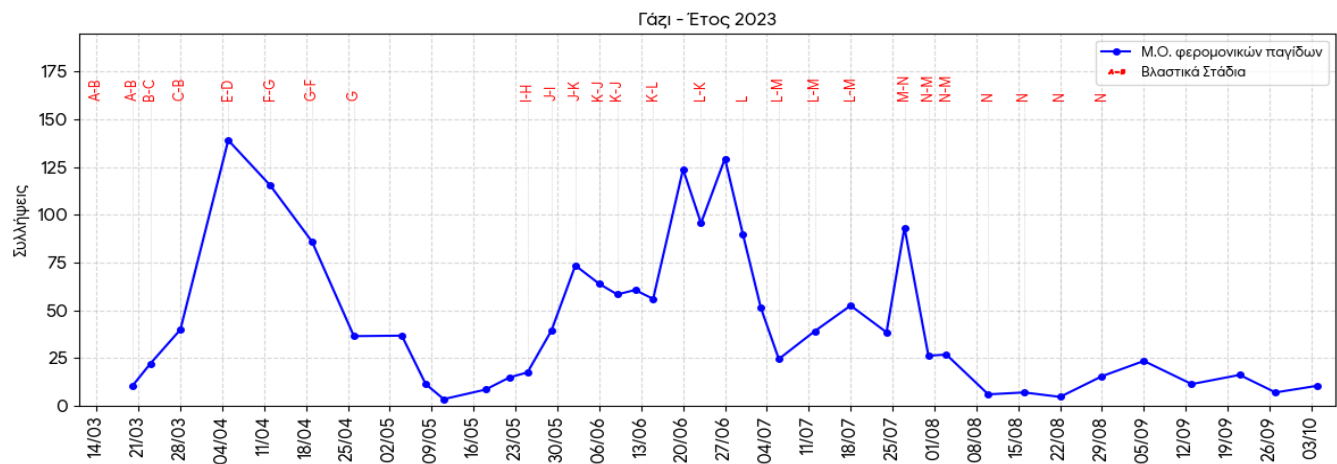

Η επίδραση της θερμοκρασίας τόσο στη φαινολογική εξέλιξη της βλάστησης όσο και στη βιολογική δραστηριότητα του εντόμου, αναδεικνύει έναν αρκετά σταθερό συγχρονισμό μεταξύ τους σε ετήσια βάση. Όπως αποτυπώνεται στο Γράφημα 5, σε σχέση με την φαινολογική εξέλιξη στην ποικιλία σουλτανίνα, η έναρξη της 1ης πτήσης της ευδεμίδας παρατηρείται με την έκπτυξη της βλάστησης, η 2η πτήση ξεκινά λίγο μετά την άνθηση, ενώ η 3η πτήση τοποθετείται χρονικά λίγο πριν το γυάλισμα, επιβεβαιώνοντας τη στενή αλληλεξάρτηση των δύο εξελικτικών κύκλων.

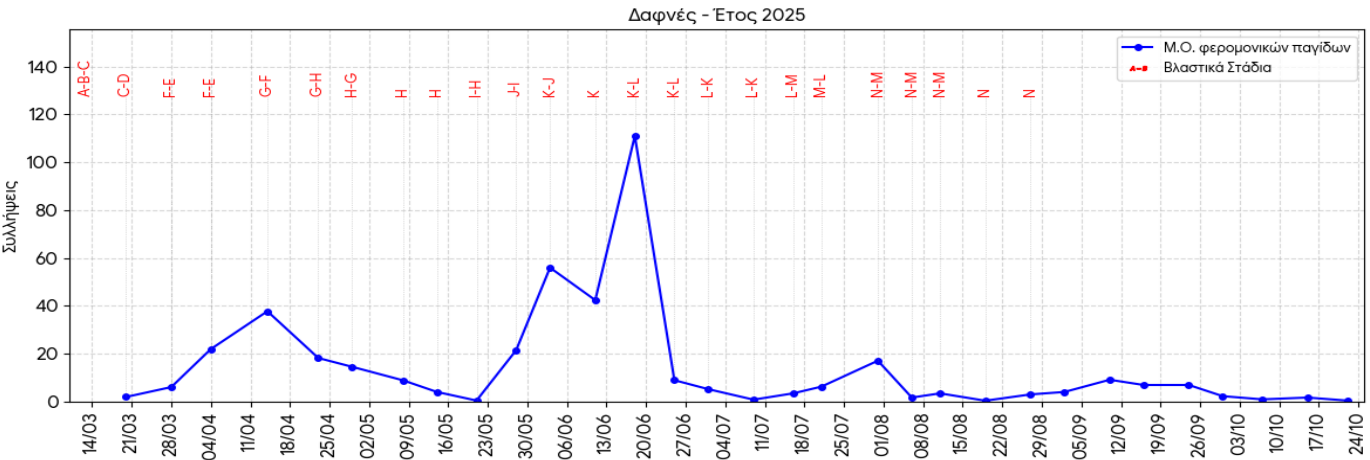
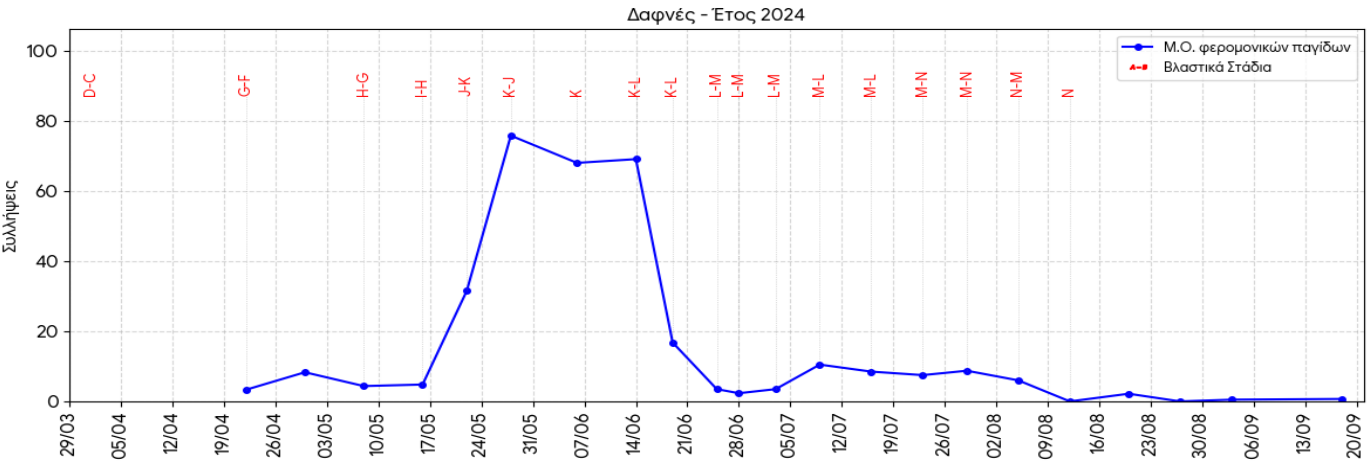
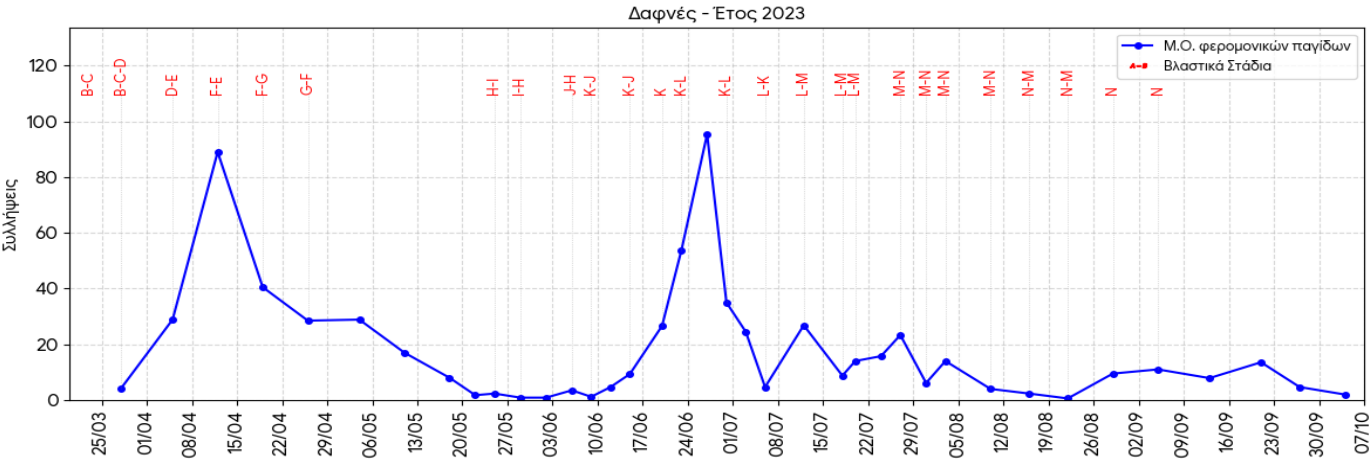
Γράφημα 5. Απεικόνιση των χρόνων έναρξης των πτήσεων της ευδεμίδας σε σχέση με τους αντίστοιχους των βλαστικών σταδίων έκπτυξης, άνθησης και γυάλισματος στην ποικιλία σουλτανίνα στις τρεις ζώνες αναφοράς (πρώιμη, μεσοπρώιμη, όψιμη) την τριετία 2023-2024-2025.

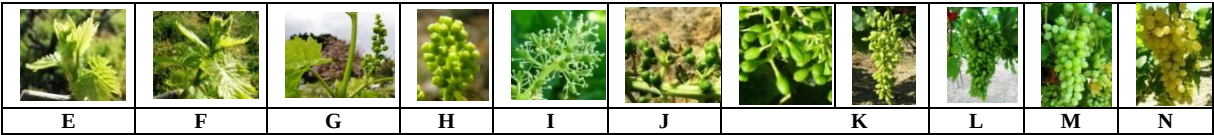
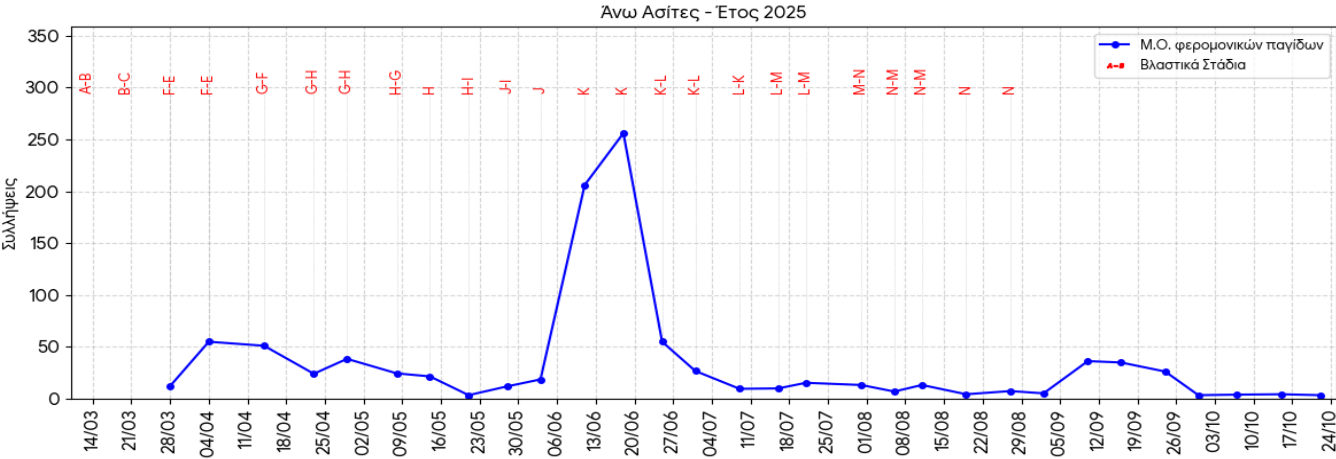
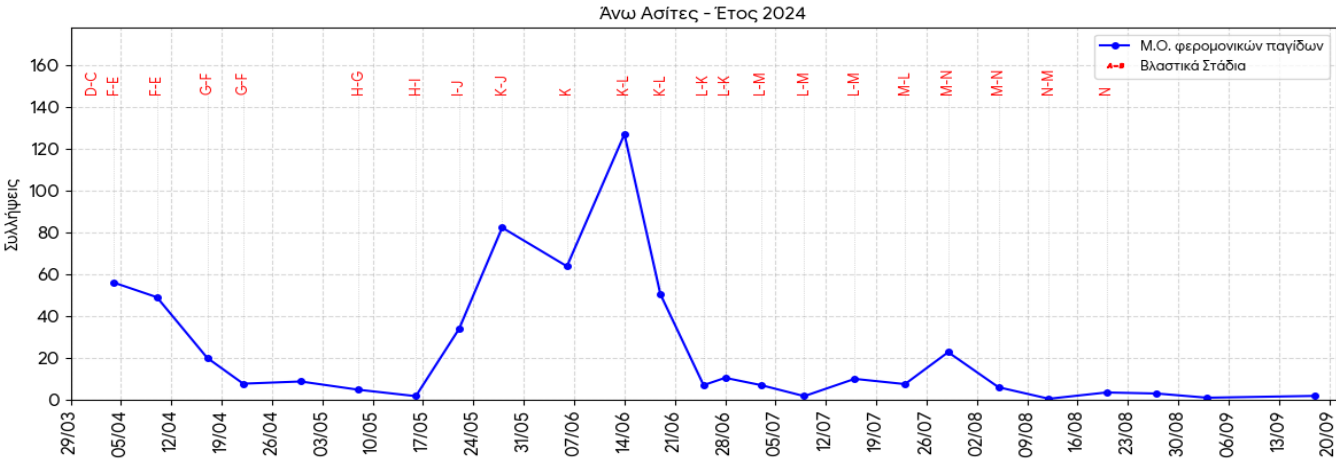
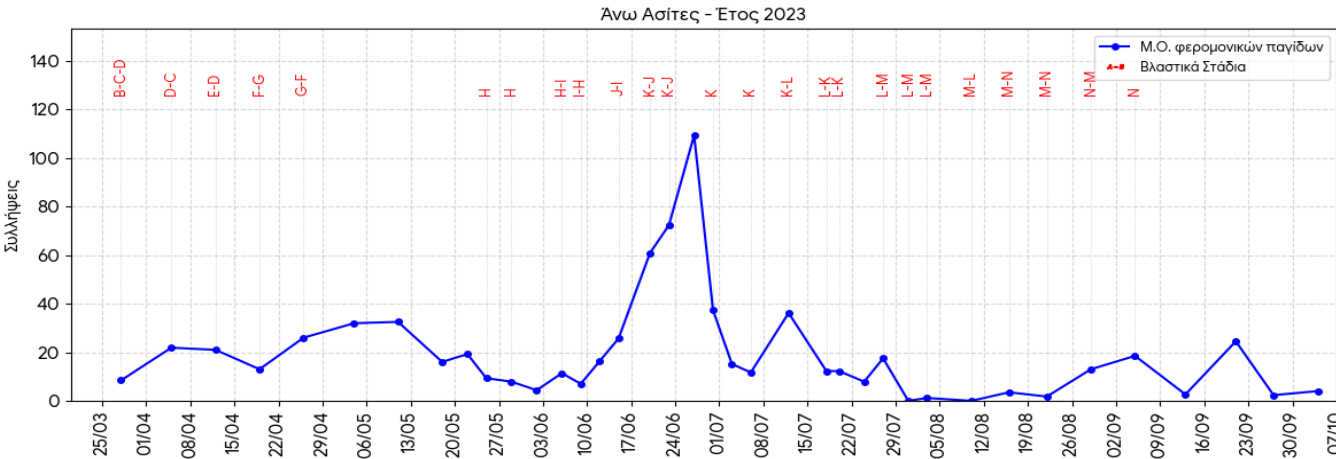
Γράφημα 6. Ενδεικτική εξέλιξη των συλλήψεων της ευδεμίδας ετών 2023-2025 σε πρώιμη ζώνη

Γράφημα 6. Ενδεικτική εξέλιξη των συλλήψεων της ευδεμίδας ετών 2023-2025 σε μεσοπρώιμη ζώνη

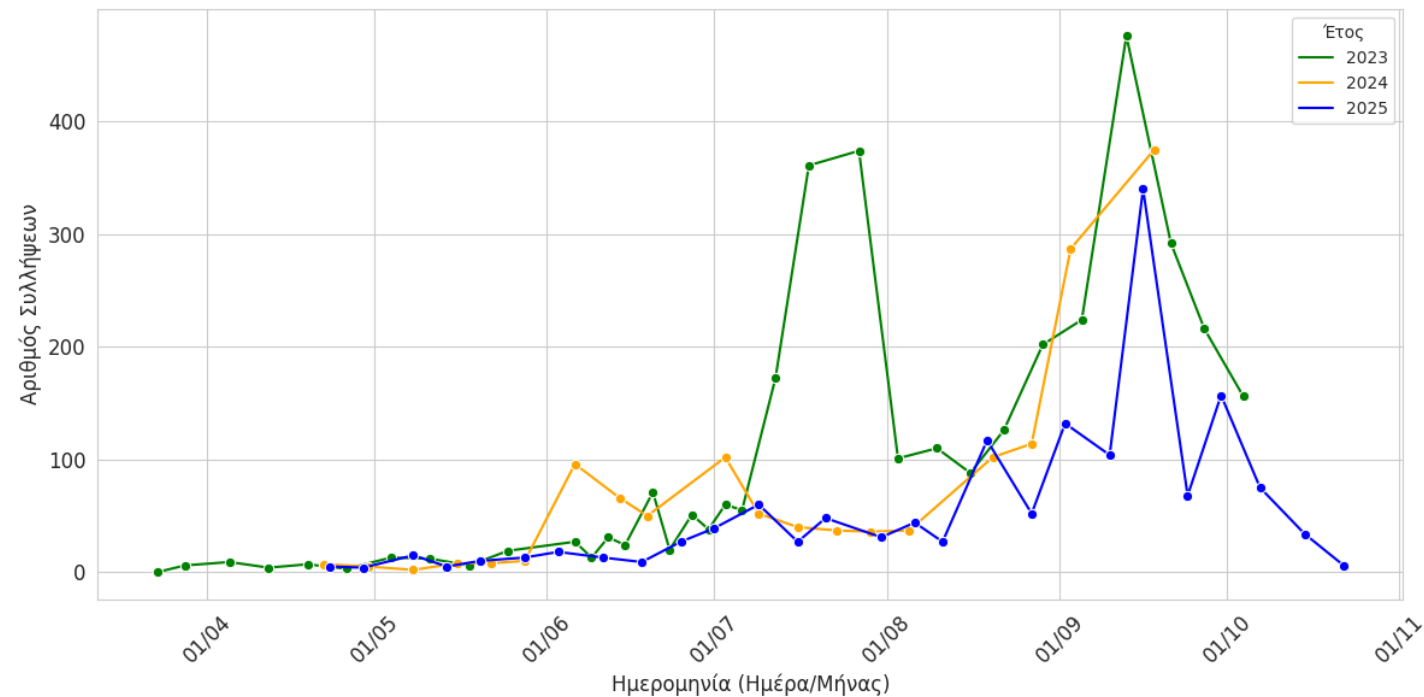
Γράφημα 7. Ενδεικτική εξέλιξη των συλλήψεων της ευδεμίδας ετών 2023-2025 σε όψιμη ζώνη

2. Τζιτζικάκια

Τα τζιτζικάκια κάνουν ετησίως αισθητή την εμφάνιση τους, ιδιαίτερα σε αμπέλια που ευνοείται η συνεχής παρουσία τρυφερής βλάστησης (ποικιλίες με ζωηρή βλάστηση – αρδευόμενα αμπέλια). Γενικά, μετακινούνται στα αμπέλια από τα μέσα της άνοιξης και αναπτύσσουν αυξημένους πληθυσμούς κατά το καλοκαίρι και το φθινόπωρο. (Γράφημα 8).

Γράφημα 8. Τζιτζικάκια: Συλλήψεις ακμαίων (πτερωτών) σε κίτρινες κολλητικές χρωμοπαγίδες μονής όψεως (20cmx 25cm) σε πρώιμη περιοχή.

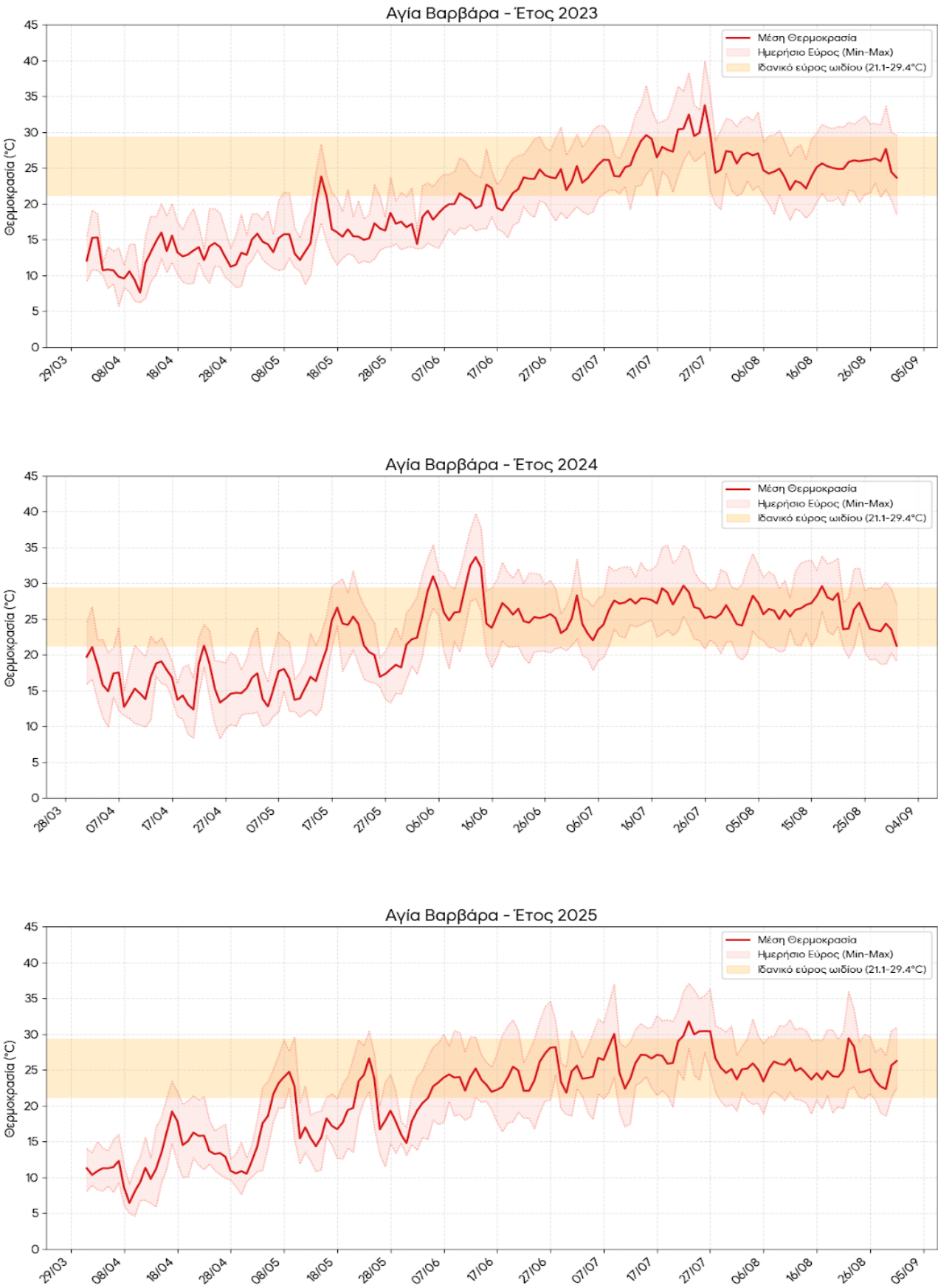

ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ

1. Ωίδιο

Η σοβαρότερη ασθένεια του κρητικού αμπελώνα. Ετησίως, στο κλίμα της Κρήτης, η πίεση προσβολών είναι υψηλή από το τέλος της άνοιξης και καθ' όλη τη διάρκεια του καλοκαιριού. Την περίοδο αυτή, οι θερμοκρασίες που επικρατούν σε συνδυασμό με την υγρασία ευνοούν την αναπαραγωγή και διασπορά των μολυσμάτων του μύκητα, συνεπώς και τις αυξημένες νέες μολύνσεις. Η πίεση για προσβολές στα σταφύλια κατά τα ευαίσθητα βλαστικά στάδια άνθηση-καρπόδεση-ανάπτυξη ραγών και μέχρι το γυάλισμα είναι υψηλή (Γράφημα 9).

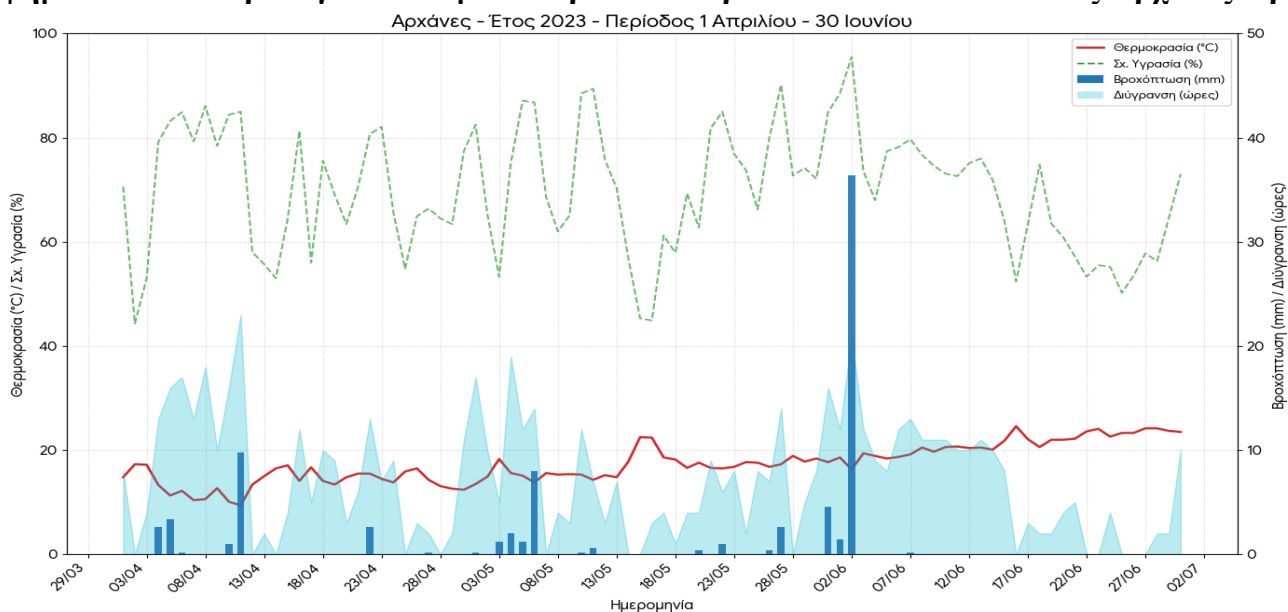
Γράφημα 9. Διακύμανση του εύρους και της μέσης ημερήσιας θερμοκρασίας σε όψιμη περιοχή και συσχέτιση με τις άριστες θερμοκρασίες ανάπτυξης του ωιδίου (21,1-29,4°C) των ετών 2023-2025 (χρονικό διάστημα αρχές Απριλίου-τέλη Αυγούστου).

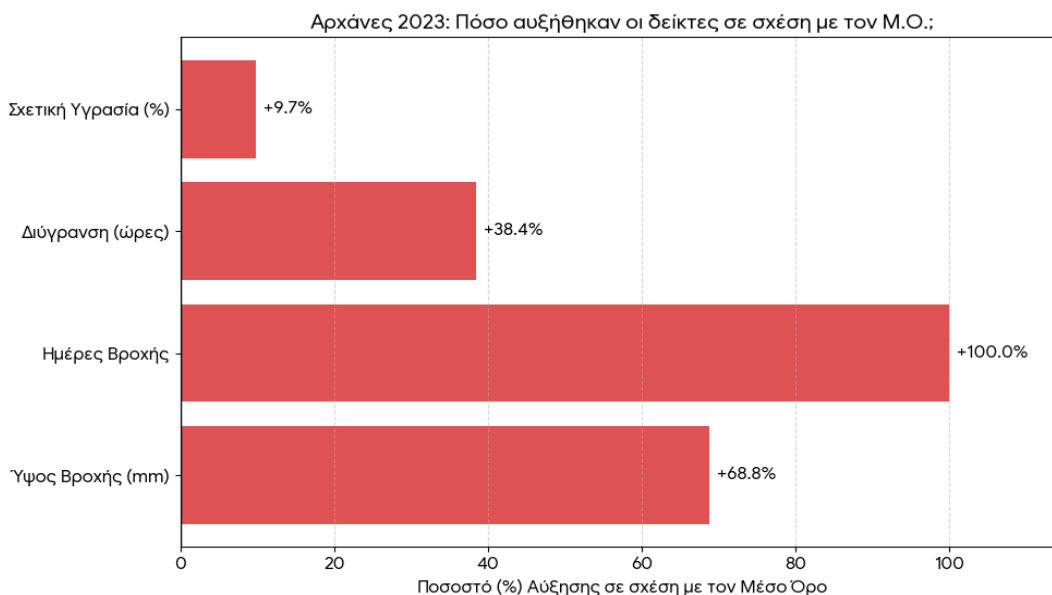
2. Περονόσπορος

Σε αντίθεση με τα έτη 2021 και 2022, κατά τα οποία η παρουσία του περονοσπόρου ήταν περιορισμένη και πρακτικά χωρίς οικονομική σημασία, το 2023 εξελίχθηκε σε έντονα επιδημική χρονιά, με εκτεταμένες ζημιές στο φύλλωμα και στα σταφύλια. Οι επικρατούσες καιρικές συνθήκες υπήρξαν ιδιαίτερα ευνοϊκές για την ανάπτυξη του παθογόνου, όπως προκύπτει από την ανάλυση των μετεωρολογικών δεδομένων στα Γραφήματα 10, 11. Το 2024 ο μύκητας δεν δημιούργησε προβλήματα ενώ το 2025 εκδηλώθηκαν κατά τόπους όψιμες προσβολές του φυλλώματος. Η συστηματική και συνεχής παρακολούθηση των κρίσιμων μετεωρολογικών παραμέτρων, όπως η βροχόπτωση, η διύγρυνση των φύλλων, η θερμοκρασία και η σχετική υγρασία, αποτελεί καθοριστικό εργαλείο για την αξιόπιστη εκτίμηση της εξέλιξης του περονοσπόρου και την έγκαιρη λήψη μέτρων φυτοπροστασίας. Η προσέγγιση αυτή είναι ουσιώδης τόσο σε χρονιές υψηλού κινδύνου, όπου οι συνθήκες ευνοούν τη μαζική ανάπτυξη και εξάπλωση του μύκητα, όσο και σε χρονιές που επικρατούν ξηρότερες περιόδους μετά από την έκπτυξη της βλάστησης (Απρίλιος-Μάιος), κατά τις οποίες η ασθένεια δεν αναμένεται να εκδηλωθεί σε επικίνδυνο βαθμό. Σε ξηρότερες περιόδους, οι προληπτικοί ημερολογιακοί ψεκασμοί αποδεικνύονται άστοχοι και αναποτελεσματικοί, αυξάνουν αδικαιολόγητα το κόστος παραγωγής και επιβαρύνουν τόσο το τελικό προϊόν όσο και το περιβάλλον με υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

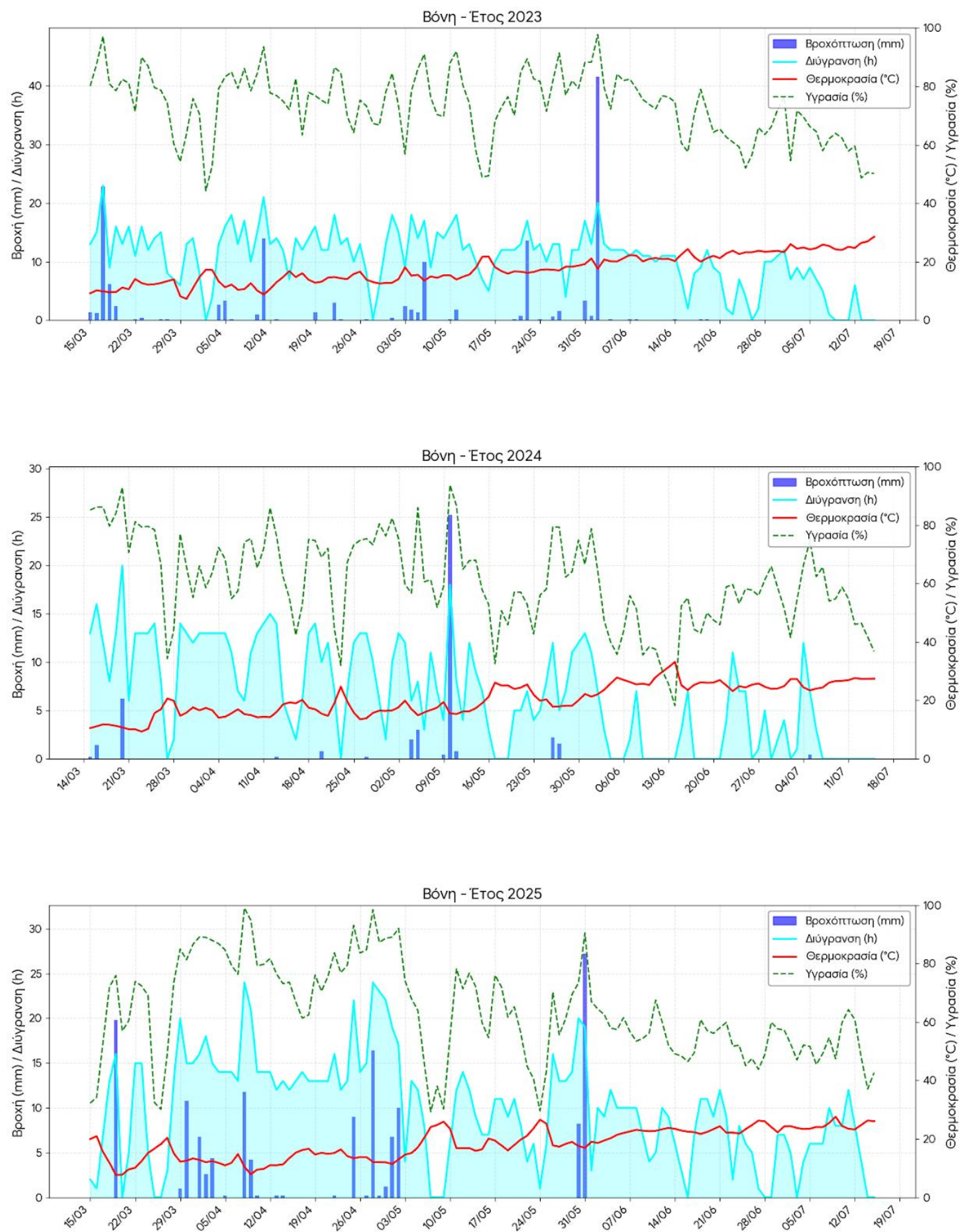
Γράφημα 10. Μετεωρολογικά δεδομένα περιόδου Απριλίου - Ιουνίου 2023 στις Αρχάνες Ηρακλείου

Γράφημα 11. Σύγκριση ποσοστού αύξησης δεικτών την κρίσιμη περίοδο (τρίμηνο Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος) μεταξύ του έτους 2023 και του μέσου όρου (Μ.Ο.) των ετών 2008-2022 στις Αρχάνες

Γράφημα 12. Ενδεικτικά μετεωρολογικά δεδομένα περιόδου Μαρτίου - Ιουλίου της τριετίας 2023 – 2025 στη Βόνη Ηρακλείου.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΕΣ ΕΘΡΟΙ ΚΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ

Οι παρακάτω εχθροί – ασθένειες εμφανίζονται ετησίως κατά θέσεις και δυνητικά προκαλούν σημαντικά προβλήματα στα αμπέλια που ευνοείται η ανάπτυξή τους.

Ασθένειες Ξύλου (Ισκα, Ευτυπίωση, Φόμοψη)

Οι ασθένειες αυτές αποτελούν σοβαρό, μακροχρόνιο πρόβλημα για τον αμπελώνα της Κρήτης, προκαλώντας σταδιακή ή απότομη ξήρανση πρέμνων και μείωση της παραγωγικής ζωής του αμπελώνα.

Ακάρεια (*Colomerus vitis*)

Η φυλή των οφθαλμών του συγκεκριμένου είδους αιτιολογεί σε ένα βαθμό την κακή έκπτυξη και απαιτείται διαχείριση στα πρώτα στάδια της βλάστησης στους αμπελώνες με ιστορικό προσβολών.

Ψευδόκοκκος (*Planococcus ficus*)

Επισημαίνεται η ανάγκη για συστηματικούς ελέγχους στα αμπέλια με ιστορικό παρουσίας, καθώς το έντομο μπορεί να αναπτύξει πληθυσμούς που υποβαθμίζουν την ποιότητα (μελιτώματα, καπνιά).

Μύγα Μεσογείου (*Ceratitis capitata*)

Εμφανίζονται ετησίως κατά θέσεις περιορισμένες προσβολές σε χονδρόραγα επιτραπέζια σταφύλια με κρισιμότερη περίοδο κινδύνου τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο, κατά την ωρίμανση των σταφυλιών.

Κρυπτόβλαβες (*Cryptoblabes gnidiella*):

Το 2025 προστέθηκε στο δίκτυο παρακολούθησης το έντομο *Cryptoblabes gnidiella*, το οποίο είχε καταγραφεί σε προσβολές σταφυλιών στη Δράμα το 2024.

Σήψεις Σταφυλιών (Βοτρύτης, Όξινη Σήψη)

Οι σήψεις ευνοούνται κοντά στην ωρίμανση με την επικράτηση υγρών συνθηκών στο μικροκλίμα της ζώνης των σταφυλιών (υψηλή υγρασία, πυκνή βλάστηση, κακός αερισμός) σε συνδυασμό συνήθως με τραυματισμούς των ραγών (από ωίδιο, έντομα ή σκασίματα). Στο κλίμα του νησιού συνήθως δεν επικρατούν ευνοϊκές συνθήκες για την ανάπτυξη τους την περίοδο του τρύγου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Κατά την τριετία 2023-2024-2025 καταγράφηκαν σημαντικές διαφοροποιήσεις στη φυτοϋγειονομική κατάσταση του κρητικού αμπελώνα.

Το ωίδιο παραμένει σταθερά η σοβαρότερη ασθένεια, η οποία ευνοείται ετησίως στο νησί και δύναται να προκαλέσει σημαντικές ζημιές χωρίς συστηματική και ορθολογική αντιμετώπιση.

Η ευδεμίδα δεν παρουσίασε γενικευμένα σοβαρά προβλήματα κατά την εξεταζόμενη περίοδο, ενώ τα τζιτζικάκια εμφάνισαν αυξημένη δυναμική κατά τόπους και σε συγκεκριμένους αμπελώνες.

Το 2023 αποτέλεσε χαρακτηριστική χρονιά περονοσπόρου, με σοβαρές επιπτώσεις στην παραγωγή.

Ανεξάρτητα από τα ζητήματα φυτοπροστασίας, θα πρέπει να τονιστεί ότι η συσσωρευμένη ανομβρία των τελευταίων ετών σε συνδυασμό με τη συνεχή αύξηση της μέσης θερμοκρασίας, αναδεικνύεται ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα στον κρητικό αμπελώνα. Οι συνθήκες αυτές οδηγούν σε μειωμένες αποδόσεις, υποβάθμιση της ποιοτικής δυναμικής των σταφυλιών και αυξημένη καταπόνηση των φυτών, επιβαρύνοντας περαιτέρω τη βιωσιμότητα της καλλιέργειας.

Παράλληλα, η έλλειψη διαθέσιμων εργατικών χεριών, σε συνδυασμό με την αυξανόμενη οικονομική αβεβαιότητα που απορρέει από το υψηλό κόστος παραγωγής και τη μεταβλητότητα του εισοδήματος των παραγωγών - είτε λόγω διακυμάνσεων στις τιμές πώλησης είτε λόγω μειωμένων αποδόσεων - εντείνει το πρόβλημα και δημιουργεί σοβαρούς κινδύνους περαιτέρω συρρίκνωσης της αμπελουργικής δραστηριότητας. Η αντιμετώπιση των παραπάνω προκλήσεων απαιτεί ολιστική προσέγγιση, με έμφαση στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, στη στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του αμπελοοινικού τομέα.

Ηράκλειο, Ιανουάριος 2026

Η Προϊσταμένη Τμήματος

Κληρονόμου Ευφροσύνη